

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 629/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Dobrovičom, LL.M., Záhradnícka 27, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 45C/51/2012 z 12. februára 2013, rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14Co/257/2017 zo 6. septembra 2022 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/55/2023 z 18. júla 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prejednanie veci v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutými rozsudkami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušenie napadnutým rozsudkov okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Navrhuje súčasne priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ podal na okresnom súde proti Slovenskej republike žalobu o náhradu škody, ku ktorej malo dôjsť pochybením okresného súdu v konaní vedenom týmto súdom pod sp. zn. 18C/76/2003, v ktorého dôsledku vznikla na strane sťažovateľa majetková ujma, a to z dôvodu, že meritórne rozhodnutie súd prvej inštancie doručoval údajnému právnomu zástupcovi sťažovateľa, ktorého právne zastúpenie nebolo v súdnom konaní preukázané.

3. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu sťažovateľa zamietol z dôvodu, že uplatnený nárok nebolo možné posudzovať podľa ustanovení o nesprávnom úradnom postupe, ale podľa ustanovení o nezákonnom rozhodnutí.

4. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 14Co/379/2013 zo 4. augusta 2015 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny.

5. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2Cdo/133/2016 z 29. júna 2017 rozsudok krajského súdu zo 4. augusta 2015 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na inom právnom posúdení predmetného nároku (pochybenie orgánu verejnej moci je nesprávnym úradným postupom). Podľa dovolacieho súdu si odvolací súd nesplnil tzv. manudukčnú povinnosť, t. j. poučovaciu povinnosť, v dôsledku čoho sporová strana stratila možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého v odvolacom konaní, a tým došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom.

6. Krajský súd následne napadnutým rozsudkom napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny. Zdôraznil, že aj napriek právnej záväznosti názoru vysloveného dovolacím súdom, ktorú si odvolací súd splnil výzvou sporových strán, takýto postup nebolo potrebné realizovať z dôvodu, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie (uplatnený nárok bolo potrebné posúdiť podľa ustanovení o nezákonnom rozhodnutí).

7. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu existencie vady zmätočnosti. Napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie zamietnuté, dovolací súd v konkrétnostiach akcentoval, že po vrátení veci odvolací súd vyzval strany na vyjadrenie sa k posúdeniu dôvodnosti nároku podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“). Výzva na vyjadrenie bola sporovým stranám doručená, pričom ich stanoviská v reakcii na výzvy boli zohľadnené odvolacím súdom v odôvodnení napadnutého rozsudku (body 7 a 8 odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu).

8. Dovolací súd zdôraznil aj to, že odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych iných či nových skutkových a právnych záveroch. V dôvodoch rozsudku sa vyjadril k nosnej argumentácii odvolateľa (žalobcu) uplatnenej v odvolaní (rovnako aj v dovolaní) a týkajúcej sa žalobcom spochybňovaného použitia ustanovenia zákona o zodpovednosti za škodu, otázky vzniku a existencie škody, ako aj otázky začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty. Z uvedeného dôvodu vyznieva tvrdenie sťažovateľa ako dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu ako nepodložené. Okrem toho zdôraznil, že je z dôvodu stotožnenia sa krajského súdu s odôvodnením obsiahnutým v meritórnom rozhodnutí súdu prvej inštancie potrebné odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu vnímať v organickom spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu. Dovolací súd preto uzavrel, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu má všetky zákonom vyžadované náležitosti podľa § 393 a § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje dostatočné dôvody všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok.

II. Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ argumentuje, že aj v prípade, ak sa odvolací súd stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, musí sa zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní pred súdom prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie, a rovnako tak aj podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Napriek uvedeným argumentom najvyšší súd dovolanie zamietol, pričom sa riadne nevysporiadal s tvrdeniami sťažovateľa.

10. Súd prvej inštancie, odvolací súd a dovolací súd sa tak dopustili porušenia práv na spravodlivý proces.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka nedostatočnosti odôvodnení napadnutých rozsudkov okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu.

III.1. K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu:

12. Z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje (m. m. I. ÚS 311/08, II. ÚS 122/05).

13. Uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, a prihliadajúc na skutočnosť, že napadnutý rozsudok okresného súdu bol v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku preskúmaný v rámci v poradí druhého odvolacieho konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 14Co/257/2017, ústavný súd konštatuje absenciu svojej právomoci napadnutý rozsudok okresného súdu preskúmať.

14. Obdobne argumentácia sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sa zameriava na ústavnú neudržateľnosť jeho odôvodnenia. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ predniesol predmetnú námietku aj v dovolaní smerujúcom proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP.

15. Vychádzajúc opätovne z princípu subsidiarity svojej právomoci a berúc do úvahy skutočnosť, že najvyšší súd sa v rámci uplatnenej dovolacej právomoci sťažovateľom vznesenom dovolacou námietkou (totožnou s tou, ktorú predostiera v ústavnej sťažnosti) zaoberal a rozhodol o nej, uvedené vylučuje právomoc ústavného súdu sa meritórne relevantnou časťou ústavnej sťažnosti zaoberať (obdobne IV. ÚS 503/2021).

16. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému rozsudku okresného súdu a napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

17. Právo na spravodlivé súdne konanie sa v civilnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom vrátane dovolacích konaní (m. m. II. ÚS 581/2017).

18. Ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

19. V prípade dovolania podaného z dôvodu zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP], ako to je aj v prípade sťažovateľa, otázka posúdenia prípustnosti a dôvodnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (IV. ÚS 198/2020, IV. ÚS 231/2021). Zároveň ústavný súd svojimi rozhodnutiami oponuje najvyššiemu súdu vtedy, ak tento dovolania posudzuje príliš formalisticky a reštriktívne so zreteľom na skutočný obsah dovolania a princíp materiálneho (nie formálneho) posúdenia existencie dôvodov zakladajúcich možnosť dovolacieho prieskumu (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012, IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 231/2021).

20. Vzhľadom na už uvedené ambíciou ústavného súdu nie je hodnotiť, či sťažovateľom podané dovolanie, v ktorom namietal existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, je prípustné a zároveň dôvodné, čo by bolo nedovoleným zásahom do rozhodovacej autonómie dovolacieho súdu v otázke posudzovania prípustnosti a dôvodnosti dovolania (m. m. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016). Úlohou ústavného súdu je posúdiť napadnutý rozsudok najvyššieho súdu z pohľadu, či závery v ňom uvedené zodpovedajú požiadavkám obsiahnutým v práve na spravodlivé súdne konanie, a teda či sú ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 197/2021).

21. Ústavný súd ďalej považuje za žiaduce v rámci formulovania všeobecných východísk, ktoré tvoria ústavnoprávny základ jeho rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa, zvýrazniť, že jedným z kľúčových princípov práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležité odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

22. Prihliadajúc na relevantné časti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že spĺňa požiadavky na kvalitu odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov vyplývajúce z práva na spravodlivé súdne konanie. Najvyšší súd v podstatných častiach odôvodnenia s odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu týkajúcu sa posudzovania prvoinštančného a odvolacieho konania ako jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08) poukázal na to, že odôvodnenie odvolacieho súdu je potrebné posúdiť v jednote s odôvodnením súdu prvej inštancie. V podrobnostiach v bode 17.6.1 napadnutého rozsudku zvýraznil, čo bolo obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu (skutkový stav, stanoviská sporových strán, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania, aplikované právne predpisy a právne názory z nich vyvedené, ako aj dôvody akceptácie rozhodnutia súdu prvej inštancie a doplňujúce dôvody zvýrazňujúce správnosť prijatého záveru v reakcii na podstatné odvolacie námietky sťažovateľa). Akcentoval, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu (body 10 až 18) v jednote s odôvodnením napadnutého rozsudku okresného súdu (strany 16 až 19) nedáva podklad na záver o nedostatočnosti dôvodov meritórneho rozhodnutia. Napokon zvýraznil právne posúdenie odvolacieho súdu, podľa ktorého rozsudok okresného súdu (bod 2 tohto uznesenia), na ktorého podklade si sťažovateľ uplatňoval svoje nároky na náhradu škody, nadobudol právoplatnosť bez reálneho splnenia podmienok na takýto postup, a preto ho možno považovať za nezákonný.

23. Vzhľadom na už uvedené, berúc do úvahy všeobecnosť dovolacej námietky sťažovateľa, ktorá atakovala nedostatočnosť odôvodnenia odvolacieho súdu a bola zameraná výlučne na tvrdenie, že odvolací súd svoje predchádzajúce rozhodnutie vo veci „odkopíroval“ (bod 17.1 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu), ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa nedopustil takej aplikácie a výkladu príslušnej zákonnej právnej úpravy obsiahnutej v Civilnom sporovom poriadku, ktorými by poprel ich účel a význam.

24. K dovolacej argumentácii, podľa ktorej k vade zmätočnosti došlo aj z dôvodu prejednávania veci odvolacím súdom bez nariadenia pojednávania (t. j. v neprítomnosti sťažovateľa), najvyšší súd akcentoval s odkazom na § 385 ods. 1 CSP konštatovanie odvolacieho súdu, s ktorým sa stotožnil, podľa ktorého neboli splnené zákonné podmienky na nariadenie pojednávania (nevznikla potreba doplniť alebo zopakovať dokazovanie a nevyžadoval si to ani verejný záujem). Záver dovolacieho súdu o neexistencii vady zmätočnosti postupom odvolacieho súdu, ktorý prejednal vec bez nariadenia pojednávania, rešpektujúci ustálený právny názor ústavného súdu, v zmysle ktorého postup všeobecného súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania v predmetnej veci) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00), je preto ústavne udržateľný.

25. Berúc do úvahy už uvedené predbežné závery, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd svoje rozhodnutie vo veci zamietnutia dovolania sťažovateľa zdôvodnil v dostatočnej, vo výstižnej a v presvedčivej podobe. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preto dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na prejednanie veci v prítomnosti sporovej strany podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto relevantnú časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, ktorému zodpovedá z povahy veci povinnosť štátu zabezpečiť takú právnu pomoc oprávnenej osobe, ktorá jej zabezpečí efektívny prístup k súdu a iným orgánom ochrany práva a naplní princíp rovnosti pred súdom, resp. iným orgánom ochrany práva (m. m. IV. ÚS 220/2018), ústavný súd, prihliadajúc na dôvody ústavnej sťažnosti, ktorými sťažovateľ atakuje výlučne nedostatočnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia, konštatuje, že argumentácia sťažovateľa *prima facie* vylučuje akúkoľvek možnosť vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 47 ods. 2 ústavy.

27. Relevantnú časť ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy preto ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu